

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci oprávneného: **S.**, proti povinnému: **I.**, o vymoženie **33,19 eur (pôvodne 1 000 Sk)** s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 37Er/534/2006, na mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava IV č. k. 37Er/534/2006-9 zo dňa 05. 11. 2009 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 19CoE/413/2010-24 zo dňa 29. 05. 2012, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Okresného súdu Bratislava IV č. k. 37Er/534/2006-9 zo dňa 05. 11. 2009 vo výroku o trovách exekúcie a uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 19CoE/413/2010-24 zo dňa 29. 05. 2012 **z r u š u j e a** vec v rozsahu zrušenia **v r a c i a** Okresnému súdu Bratislava IV na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Bratislava IV uznesením č. k. 37Er/534/2006-9 zo dňa 05. 11. 2009 exekúciu vedenú súdnym exekútorom M. podľa § 57 ods. 1 písm. f/ zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „EP“) zastavil a oprávnenému uložil povinnosť zaplatiť súdnemu exekútorovi 175,07 eur titulom trov exekúcie, a to do troch dní od právoplatnosti uznesenia.

Na odvolanie oprávneného proti uzneseniu súdu prvého stupňa v časti výroku o trovách exekúcie Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 19CoE/413/2010-24 zo dňa 29. 05. 2012 prvostupňové rozhodnutie vo výroku o trovách exekúcie zmenil tak, že oprávnený je povinný nahradiť súdnemu exekútorovi M. trovy za výkon exekučnej činnosti vo výške 11,95 eur.

Odvolací súd svoje rozhodnutie právne odôvodnil poukázaním na § 57 ods. 1 písm. f/, § 58 ods. 1, § 200 ods. 2, § 196, § 203 ods. 1, ods. 2 EP a § 88 ods. 1 zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch účinného v čase právoplatnosti a vykonateľnosti exekučného titulu, ktorým v prejednávanej veci je blok na pokutu nezaplatenú na mieste, evid. č. bloku: AA 687612 vydaný dňa 12. 03. 2003 právoplatný v ten istý deň a vykonateľný dňa 28. 03. 2003 (č. 1. 3). Odvolací súd mal síce za to, že v prípade zastavenia exekúcie pre zánik práva na vykonanie rozhodnutia nejde o zavinenie oprávneného tak ako to predpokladá § 203 ods. 1 a 2 EP, avšak len v prípade, že návrh na vykonanie exekúcie bol podaný včas. Uviedol, že oprávnený znáša trovy exekúcie v dvoch prípadoch, a to v prípade jeho procesného zavinenia na zastavení exekúcie alebo v prípade, že exekúcia bola zastavená z dôvodu nemajetnosti povinného. Ďalej uviedol, že oprávnený postup súdu vo vykonávacom konaní, resp. postup súdneho exekútora v exekučnom konaní ako i dĺžku trvania tohto postupu do straty účinnosti exekučného titulu v priebehu konania v zásade nemôže ovplyvniť. Môže sa však pričiniť o pozitívny výsledok exekučného konania tým, že podá návrh na začatie exekúcie bez zbytočného odkladu po právoplatnosti a vykonateľnosti exekučného titulu, čím v podstate ovplyvňuje dĺžku trvania postupu súdneho exekútora v exekučnom konaní. Oprávnený v predmetnej veci návrh na nariadenie súdneho výkonu rozhodnutia, resp. návrh na vykonanie exekúcie nepodal bez zbytočného odkladu, keďže návrh na nariadenie súdneho výkonu rozhodnutia doručil súdu dňa 30. 12. 2004 (č. 1. 1) a návrh na vykonanie exekúcie doručil súdnemu exekútorovi dňa 23. 12. 2005 (č. 1. 4). Z tohto dôvodu podstatne znížil predpoklad úspešného ukončenia exekučného konania (vymoženia pohľadávky).

Na základe uvedeného odvolací súd dospel k záveru, že pokiaľ prvostupňový súd povinnosťou nahradiť trovy exekučného konania zaviazal oprávneného, rozhodol vecne správne. Odvolací súd mal za to, že dôvodom neúspešného exekučného konania (ukončeného rozhodnutím prvostupňového súdu na základe uplynutia prekluzívnej lehoty) bolo oneskorené podanie návrhu na vykonanie exekúcie zo strany oprávneného, čím v podstate zaviniť (aj keď nepriamo) zastavenie exekúcie podľa § 203 ods. 1 EP.

Vo vzťahu k trovám exekúcie súdneho exekútora odvolací súd považoval za potrebné posúdiť ich odôvodnenosť a účelnosť ich vynaloženia. Poukázal na to, že návrh na vykonanie exekúcie bol doručený súdnemu exekútorovi dňa 23. 12. 2005, následne súd prvého stupňa poverením č. 5104 006927 * zo dňa 20. 04. 2006 poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcie. Súdna exekúcia v zmysle § 36 ods. 2 EP tak začala doručením návrhu na jej vykonanie súdnemu exekútorovi, pričom trojročná prekluzívna lehota podľa § 88 ods. 1 zákona o priestupkoch (účinného v čase právoplatnosti a vykonateľnosti exekučného titulu) plynula od 28. 03. 2003 do 28. 03. 2006. Vzhľadom na uvedené prvostupňový súd poveril súdneho exekútora vykonaním exekúcie po uplynutí prekluzívnej lehoty, a teda po zániku práva priznaného exekučným titulom.

Poukázaním na povinnosť súdneho exekútora v každom štádiu exekučného konania skúmať, či sú splnené a vytvorené zákonné podmienky pre jeho priebeh odvolací súd zdôraznil, že v predmetnom prípade mal súdny exekútor skôr než začal s výkonom exekúcie (vykonávaním jednotlivých exekučných úkonov) zistiť, že exekučné konanie sa týka vymoženía neexistujúceho práva. Úkony exekučnej činnosti súdneho exekútora, ktoré vykonal po preklúzii práva priznaného exekučným titulom považoval preto odvolací súd za neúčelné. Keďže súdny exekútor má právo na odmenu za výkon exekučnej činnosti, oprávnený je v súlade s § 203 ods. 1 EP povinný nahradiť súdnemu exekútorovi nevyhnutné trovy exekúcie.

Poukázaním na § 14 ods. 1, 2 a 3, § 22 ods. 1 a § 25 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 288/1995 Z. z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov (účinnnej v čase začatia exekučného konania) odvolací súd ďalej zdôraznil, že odmena súdneho exekútora za výkon exekučnej činnosti sa určuje dvomi spôsobmi s tým, že časovú odmenu vo výške 6,64 eur za každú aj začatú hodinu si exekútor môže uplatniť len za také úkony exekučnej činnosti, ktoré nie sú obsiahnuté v taxatívnom výpočte úkonov odmeňovaných paušálnou sumou. Paušálna odmena podľa § 15 ods. 1 vyhlášky sa priznáva za taxatívne uvedené úkony exekučnej činnosti v sume 3,32 eur, pričom paušálnu a časovú odmenu za jeden a ten istý úkon nie je možné priznať kumulatívne.

Odvolací súd priznal súdnemu exekútorovi časovú odmenu za prevzatie a zaregistrovanie návrhu na vykonanie exekúcie v trvaní 20 minút vo výške 6,64 eur (každá aj začatá hodina), pretože podľa jeho názoru s takýmto prijatím súvisí najmä zápis návrhu do registra (založenie spisu), pridelenie spisovej značky, kontrola vecných a formálnych náležitostí návrhu a pod. V prípade paušálnej odmeny mu odvolací súd priznal náhradu za získanie poverenia na vykonanie exekúcie vo výške 3,32 eur. Ostatné úkony exekučnej činnosti súdneho exekútora považoval odvolací súd za neúčelné, rovnako aj ostatné jeho trovy (hotové výdavky a náhradu za stratu času), ktoré mu vznikli v súvislosti s neúčelným výkonom exekučnej činnosti, a preto ich náhradu súdnemu exekútorovi nepriznal. Tropy za výkon exekučnej činnosti vrátane DPH tak predstavujú spolu 11,95 eur.

Uznesenie odvolacieho súdu nadobudlo právoplatnosť dňa 13. 11. 2012.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu ako aj uzneseniu súdu prvého stupňa v jeho zmenenej časti podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) v zákonom stanovenej lehote mimoriadne dovolanie podľa § 243e ods. 1 O. s. p. v spojení s § 243f ods. 1 písm. b/ a c/ O. s. p. Navrhol obe uznesenia (uznesenie odvolacieho súdu ako aj prvostupňové uznesenie v jeho druhom výroku) zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Generálny prokurátor namietol porušenie ustanovení § 1, § 2, § 3, § 251 ods. 4 O. s. p., § 44 ods. 2, ods. 3, § 196, § 197 ods. 1, § 200 ods. 1, ods. 2 a § 203 ods. 1, ods. 2 EP. Vyslovil názor, podľa ktorého súd môže uložiť oprávnenému povinnosť nahradiť trovy exekúcie v zmysle § 203 ods. 1 a 2 EP len, ak dôjde k zastaveniu exekúcie jeho zavinením alebo ak sa exekúcia zastaví z dôvodu, že majetok povinného nestačí ani na náhradu trov exekúcie. V predmetnej veci však nebol splnený žiaden z týchto predpokladov. Namietol, že pokiaľ oprávnený podal včas návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia, resp. na vykonanie exekúcie neprichádza do úvahy jeho procesné zavinenie zastavenia exekúcie z dôvodu straty účinnosti exekučného titulu v dôsledku uplynutia prekluzívnej lehoty určenej na jeho vykonanie. Oprávnený nemohol postup súdu vo vykonávacom konaní, resp. postup súdneho exekútora v exekučnom konaní ako aj dĺžku trvania tohto konania nijako ovplyvniť. Generálny prokurátor poukázal na to, že exekučný titul nadobudol vykonateľnosť dňa 28. 03. 2003, pričom súd udelil poverenie na výkon exekúcie súdnemu exekútorovi až dňa 20. 04. 2006, teda po uplynutí trojročnej prekluzívnej lehoty. Má za to, že nesprávny postup súdu je

v danom prípade v priamej príčinnej súvislosti s následne uplatnenými trovami súdnym exekútorom. Vyslovil názor, že oprávnenému nemožno uložiť povinnosť nahradiť trovy exekúcie súdnemu exekútorovi len preto, že podal návrh na vykonanie exekúcie, ale je potrebné skúmať, či oprávnený procesne zaviniť zastavenie exekúcie a ak ho zaviniť aj mieru jeho zavinenia na zastavení exekúcie. Vo veci konajúcim súdom (aj súdnemu exekútorovi) vytkol, že v predmetnej exekučnej veci neskúmali ani existenciu majetku na strane povinného na uhradenie trov exekúcie v zmysle § 203 ods. 2 EP.

Oprávnený sa s mimoriadnym dovolaním generálneho prokurátora stotožnil, povinný ani súdny exekútor sa k mimoriadnemu dovolaniu nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 3 O. s. p.) po zistení, že mimoriadne dovolanie podal generálny prokurátor ako subjekt oprávnený na podanie tohto mimoriadneho opravného prostriedku na základe podnetu účastníka konania (§ 243e ods. 1 O. s. p.) v lehote jedného roka od právoplatnosti súdneho rozhodnutia (§ 243g O. s. p.), ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť, preskúmal napadnuté uznesenia bez nariadenia pojednávania (§ 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 243a ods. 3 O. s. p.) v rozsahu podľa § 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je v predmetnej veci prípustné a tiež dôvodné.

Z ustanovenia § 243i ods. 2 v spojení s § 242 ods. 1 O. s. p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný rozsahom mimoriadneho dovolania a uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane jeho vecného vymedzenia. Viazanosť dovolacími dôvodmi sa prejavuje tým, že dovolací súd je oprávnený preskúmať len tie skutkové a právne otázky, ktoré dovolateľ v dovolaní namieta.

Podľa § 243f ods. 1 O. s. p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 (písm. a/), konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (písm. b/) alebo ak rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (písm. c/).

Generálny prokurátor v mimoriadnom dovolaní namietol, že napadnuté uznesenia súdov nižších stupňov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p.), súčasne, že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (243f ods. 1 písm. b/ O. s. p).

Právnym posúdením veci je treba rozumieť činnosť súdu, pri ktorej tento zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávnym právnym posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

V prejednávanej veci generálny prokurátor namieta, že súdy nesprávne posúdili otázku zavinenia oprávneného na zastavení exekúcie, v dôsledku ktorej skutočnosti mu v rozpore so zákonom uložili povinnosť nahradiť trovy exekúcie súdnemu exekútorovi.

Podľa § 196 EP za výkon exekučnej činnosti podľa tohto zákona patrí exekútorovi odmena, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času. Ak je exekútor platiteľom dane z pridanej hodnoty podľa osobitného zákona, zvyšuje sa jeho odmena a náhrady určené podľa tohto zákona o daň z pridanej hodnoty. Náklady podľa § 196 uhrádza povinný (§ 197 ods. 1 Exekučného poriadku).

Podľa § 200 ods. 1 a 2 EP trovami exekúcie sú odmena exekútora, náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času pri vykonávaní exekúcie (§ 196). Oprávnený a exekútor majú nárok na náhradu trov potrebných na účelné vymáhanie nároku. Ak súd rozhodne o zastavení exekúcie, rozhodne aj o tom, kto a v akej výške platí trovy exekúcie.

Podľa § 203 ods. 1, ods. 2 veta prvá EP, ak dôjde k zastaveniu exekúcie zavinením oprávneného, súd mu môže uložiť nahradenie nevyhnutných trov exekúcie. Ak sa exekúcia zastaví z dôvodu, že majetok povinného nestačí ani na náhradu trov exekúcie, znáša ich oprávnený.

Vyššie citované ustanovenia § 196 a § 197 EP upravujú zásadu, že odmenu patriacu súdnemu exekútorovi za výkon exekučnej činnosti, náhradu jeho hotových výdavkov a náhradu za stratu času uhrádza povinný. Len výnimočne, ak dôjde k zastaveniu exekúcie môže súd uložiť oprávnenému, aby nahradil trovy exekúcie. Súd však zväži, ktoré trovy potreboval oprávnený na účelné vymáhanie nároku a či mohol pri náležitej opatrnosti predvídať dôvod zastavenia exekúcie (§ 203 ods. 1 EP). Znenie ustanovenia § 203 EP teda umožňuje súdu pri zastavení exekúcie prelomiť zásadu zakotvenú v § 197 ods. 1 EP tak, že trovy exekúcie uhrádza zásadne povinný a oprávňuje ho uložiť povinnosť nahradiť trovy exekúcie oprávnenému. Predpokladom takéhoto postupu je určitá forma procesného zavinenia oprávneného. V predmetnej veci však žiadny z uvedených zákonných predpokladov splnený nebol, a teda nebol splnený ani dôvod pre použitie citovanej výnimky. Pod zavinením oprávneného v zmysle § 203 ods. 1 EP treba rozumieť také porušenie procesných predpisov zo strany oprávneného, ktoré má za následok buď neodôvodnený vznik trov exekúcie alebo také jeho konanie (úkony), ktoré by spôsobilo zastavenie exekúcie.

Dovolací súd sa stotožňuje s názorom generálneho prokurátora, podľa ktorého, pokiaľ oprávnená osoba podala včas návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia, resp. na vykonanie exekúcie neprichádza do úvahy jej procesné zavinenie na zastavení exekúcie z dôvodu straty účinnosti exekučného titulu v dôsledku uplynutia prekluzívnej lehoty určenej na jeho vykonanie. Oprávnený skutočne nemohol nijako ovplyvniť postup súdu vo vykonávanom konaní, resp. postup súdneho exekútora v exekučnom konaní ako ani dĺžku trvania ich postupu, a teda ani prípadné vykonanie exekučného titulu do straty jeho účinnosti v priebehu konania. Navyše, ak by v priebehu konania súd zistil stratu účinnosti exekučného titulu, mal by ex offo povinnosť exekúciu zastaviť.

S poukazom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu ako i súdu prvostupňového v časti trov exekúcie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Generálny prokurátor preto mimoriadne dovolanie podal dôvodne, pretože to vyžadovala ochrana práv a zákonom chránených záujmov účastníka konania a túto ochranu nebolo možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Rovnaký právny záver prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky vo viacerých svojich skorších rozhodnutiach riešiacich obdobnú právnu problematiku (porovnaj napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3MCdo/19/2011, 7MCdo/14/2011, 2MCdo/3/2013, 4MCdo/3/2013).

Na základe vyššie uvedených skutočností dovolací súd podľa § 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 243b ods. 2 veta prvá, § 243b ods. 4 veta za bodkočiarkou, § 243b ods. 3 veta prvá O. s. p. dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu ako aj uznesenie súdu prvého stupňa vo výroku o trovách exekúcie (2. výrok) zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní, v ktorom je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 243d ods. 1 veta druhá O. s. p.) sa prvostupňový súd vysporiada s vytknutými vadami v intenciách dovolacieho súdu, opätovne vo veci rozhodne a svoje rozhodnutie náležite odôvodní v súlade s ustanovením § 157 ods. 2 O. s. p. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvého stupňa znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243i ods. 2 O. s. p. v spojení s § 243d ods. 1 veta tretia O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave, 30. apríla 2014

JUDr. Viera Pepelová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Ingrid Habánová